Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

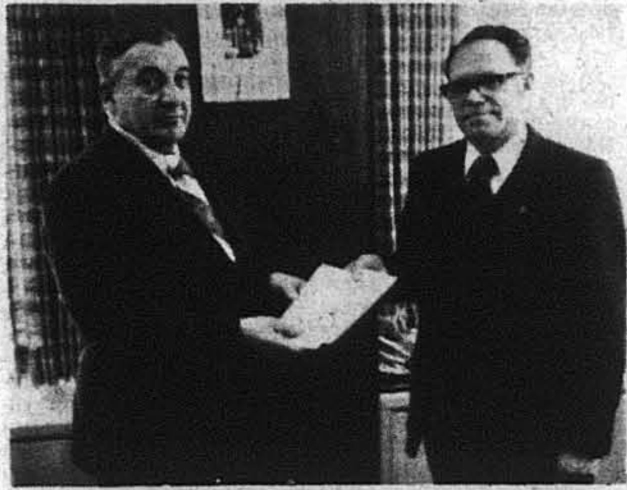

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 77. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 7-го КВІТНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 7, 1978 No. 77. VOL. LXXXV.

Іван Одежинський запевняє придбання 50 членів до 29 Конвенції УНСоюзу

Головний радний Іван Одежинський (зліва) вручає 22 аплікації головному організаторові Степанові Гавришеві

Джерзі Сіти, Н. Дж. — В п'ятницю, 31-го березня ц. р., Головну Канцелярію УНСоюзу відвідав головний радний з Філядельфії Іван Одежинський і при тій нагоді передав головному організторові Степанові Гавришеві 22 аплікації нових членів, забезпечених на суму 14.000 дол., отже в цьому конвенційному році він приєднав до УНСоюзу уже 25 нових членів.

Передаючи аплікації нових членів минулої п'ятниці, Іван Одежинський запевнив Степана Гавриша, що чергових 25 членів він придбає до половини травня і тим виконає обіцянку, про яку говорив під час Річних зборів Філядельфійської Округи 12-го березня 1978 року. Передаючи аплікації нових членів, головний радний Іван Одежинський заявив, що він „викликає" до змагань всіх інших головних урядовців за дальшу розбудову УНСоюзу, а головно тепер, в передконвенційному часі, себто в квітні і в перших тижнях травня.

Юрій Шимко кандидатом до федерального парляменту

Торонто, Канада. — Український тижневик „Гомін України" інформує в числі з 5-го квітня ц. р., що мгр Юрій Шимко, відомий громадський діяч і колишній кандидат у провінційних виборах в окрузі західнього Торонта, проголосив офіційно на XIУ З'їзді Ліги Визволення України, що він змагається за номінацію на кандидата в наступних федеральних виборах з Прогресивно-консервативної партії. Новостворена виборча округа „Паркдейл-Гай Парк" складається з двох виборчих округ під тими самими назвами, які були заступлені в Оттаві консервативним послом Ото Єлінеком та ліберальним послом, колишнім міністром багатокультурности д-ром С. Гайдашем. Єлінек тепер кандидуватиме в іншій окрузі, а Гайдаш нещодавно був найменований до канадського сенату.

Мгр Юрій Шимко є генеральним секретарем Світового Конгресу Вільних Українців та членом Головної Управи ЛВУ, а по

Мгр Юрій Шимко

професії учителем середньої школи. Крім української і англійської мови, він володіє французькою мовою, що являється особливо важним атрибутом для послів у федеральному парляменті. Посадник міста Торонта Дейвід Кромбі, який також кандидуватиме від консерватистів у федеральних виборах, вже заявив, що підтримуватиме кандидатуру Ю. Шимка.

Приготовляють Дні Української Спадщини в Чікаґо

Чікаґо, Ілл. (Л.К.) — Громадськість цієї метрополії та околиць почала вже готуватися до Днів Української Спадщини. Для переведення цієї імпрези ще в березні ц. р., з рамени місцевого Відділу УККА, був зорганізований 30-членний Діловий Комітет, що його очолив д-р Павло Надзікевич.

Дні Української Спадщини в Чікаґо є запляновані на 19-го, 20-го і 21-го травня ц.р. Як минулих двох років, так і цього року метою Днів Української Спадщини є задемонструвати серед нашого довкілля наші досягнення, а зокрема показати нашим співжителям цінності нашої духової культури та народного мистецтва. Для нас самих — Дні Української Спадщини — це три дні в році, коли в особливий спосіб ми маємо нагоду переживати наліпку „I am a Ukrainian" в морі різнонаціонального скупчення, і бути гордими з тієї наліпки.

Для успішного і величавого переведення Днів Української Спадщини в Чікаґо готується відповідна програма, яка своєчасно буде подана до загального відома.

ВИСТАВКА АКВАРЕЛЬ ТРЬОХ МИСТЦІВ

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців в Америці влаштовує від 9-го до 23-го квітня ц. р. виставку акварель Богдана Титли, Марії Шеротської-Крамаренко та Томи Щепка. Виставка цих мистців відбуватиметься в ґалерії ОМУА при 136 Друга евеню. Відкриття виставки буде в неділю, 9-го квітня ц. р., о год. 1-ій по полудні. Виставку завжди можна оглянути в будні, від 6-ої до 8-ої год. вечора, а в суботу і неділю від 11-ої ранку до 8-ої год. вечора.

СПРАВА НЕВТРОННОЇ БОМБИ ВИКЛИКАЄ СУПЕРЕЧНУ РЕАКЦІЮ

Вашінгтон. — Хоча речники Білого Дому у своїх публічних заявах твердять, що президент Джіммі Картер ще не вирішив, чи ЗСА відкинуть пляни щодо продукції невтронної бомби, то у приватних розмовах члени американського уряду підтверджують вістку в „Ню Йорк Таймсі" з вівтірка, 4-го квітня, що Президент ще перед початком своєї поїздки до 4-ох країн світу таки вирішив припинити продукцію цієї зброї, але також натякають, що з уваги на дуже гостру негативну реакцію з боку найближчих дорадників Білого Дому та союзників Америки в Північно-Атлантійському Союзі (НАТО), він тепер передумує своє рішення".

Речник Державного департаменту минулого вівтірка заявив, що вістка у „Ню Йорк Таймсі" про рішення Президента, щоб ЗСА не продукували невтронної бомби, „була точна в даний час", таким чином натякаючи, що в останній хвилині президент Картер погодився перевірити своє становище. Але інші урядові джерела інформують, що нема великих виглядів, щоб президент Картер знову змінив свою думку і таки погодився на продукцію невтронної бомби. Отже, існує непевність щодо остаточного рішення Президента. Передбачають, що він незабаром оприлюднить формальну заяву в цій справі.

Первісно „Ню Йорк Таймс" та інші газети інформували, що президент Картер вирішив відкинути пляни щодо продукції невтронної бомби, проти якої дуже гостро виступає Москва. Не зважаючи на те, що такі найближчі дорадники як державний секретар оборони Сайрус Венс, секретар оборони Гарольд Бровн і д-р Збігнєв Бжезінскі, головний дорадник Білого Дому для справ крайової безпеки, переконували його, що невтронна бомба необхідна для запевнення оборонної спроможности Америки та інших членів НАТО, президент Картер, згідно з пресовими інформаціями — вирішив був припинити продукцію бомби, надіючись, що його рішення спричиниться до того, що Совєтський Союз „виявить подібну здержливість" і припинить розбудову власної нуклеарної зброї, зокрема нових і дуже деструктивних ракет типу СС-20.

Вістка про можливість, що ЗСА таки не вироблятимуть невтронної бомби викликала велике здивування і тривогу серед більшости американських законодавців і в Департаменті оборони, як теж негативну реакцію з боку союзників ЗСА.

Західньонімецький міністер закордонних справ Ганс-Дітріх Ґеншер, — який у вівторок у Вашінґтоні переговорював з президентом Картером справу невтронної бомби, бо, як твердять достовірні джерела, Білий Дім ще тиждень тому поінформував німецький уряд про рішення Президента, — сказав, що Німеччина та інші европейські члени НАТО хочуть мати цю зброю на випадок нападу з боку комуністичного бльоку, веденого Совєтським Союзом.

Сенатор Говард Бейкер із Теннесі, лідер Республіканської меншости в Сенаті, як теж такі впливові демократичні сенатори, як Сем Нанн із Джорджії та Даніель Мойніген з Ню Йорку, заявили, що якщо вістки про припинення продукції невтронної бомби правдиві, то це велика помилка, бо представляє собою дальше послаблення оборонної спроможности Заходу і може вказати Москві, що Вашінґтон „таки скапітулював" в обличчі сильної совєтської кампанії проти цієї бомби.

Ці законодавці, як також провід Департаменту оборони ще далі надіються, що найближчим дорадникам Президента таки пощастить переконати його, щоб не оголошував рішення цілком припинити продукцію невтронної бомби, а тільки заявив, що розбудову цієї зброї відложено на необмежений час. У такий спосіб президент Картер залишив би відкритою можливість, що ЗСА таки випродукують цю бомбу, якщо цього вимагатимуть світові обставини, значить, Америка задержала б у своїх руках „відстрашуючий потенціял" цієї зброї, що могло б переконати Москву припинити розбудову нових нуклеарних ракет і скріпило б ЗСА у переговорах з СССР щодо нового договору відносно обмеження стратегічної атомової зброї.

Реакція совєтських властей на можливість, що президент Картер може припинити продукцію невтронної зброї, була передбачена, бо речники совєтського уряду в Східній Німеччині і в самій Москві заявили, що „Совєтський Союз вітав би таке рішення".

Картер найменував ген. Дейвида Джовнса на голову Об'єднаних Шефів Штабу

Вашінгтон. — У вівторок, 4-го квітня, президент Джіммі Картер найменував ген. Дейвида Джовнса на голову Об'єднаних Шефів Штабу, тобто на пост, що його тепер займає ген. Джордж Бровн, який має відійти на емеритуру 1-го липня ц. р. Джовнс і Бровн — це генерали військового летунства і тому призначення Джовнса викликало деяке здивування, бо досі пост голови Об'єднаних Шефів Штабу був ротаційний, тобто, на зміну займали його генерал армії, адмірал військової фльоти і генерал летунства.

Ген. Джовнс, якому минуло 56 років життя, дотепер був шефом штабу летунства. На його місце прийде ген. Луїс Аллен, мол. Президент Картер також призначив нового шефа оперативного відділу військової фльоти, а саме, адмірала Томаса Гейварда, дотеперішнього коменданта американської фльоти на Тихому океані.

ДОПОВІДЬ В ЛМК-КЛЮБІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія, Па. — Літературно-Мистецький Клюб влаштовує тут в суботу, 15-го квітня ц. р. о год. 6-ій вечором в приміщенні Пластової Домівки при 10-ій і Данкенон вулиці, вечір на якому пані Дзвінка Захарчук поділиться враженнями з подорожі до Португалії. Спогад буде ілюстрований прозірками. Після доповіді відбудеться виграша картин і скульптур наших мистців.

„СИНИ СТЕПІВ" І „ЯСЕНИ" В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н. Й. — Відомі вокально-інструментальні ансамблі з Канади — „Сини Степів" і „Ясени" влаштовують в суботу й неділю, 8-го і 9-го квітня ц. р. Концерти пісні, музики і гумору з участю солістки Любомири Ковальчук з Монтреалю. Концерти відбуватимуться в залі Фешен Інституту при 224 Захід 24-та вулиця (між 7 і 8 евеню) у такому порядку: в суботу о год. 7-ій вечора, а в неділю о год. 3-ій по полудні.

Квитки в передпродажі 5 і 6 долярів, при касі 6 і 7.

Венс цього місяця відвідає Африку і Совєтський Союз

Вашінгтон. — Державний департамент інформує, що державний секретар Сайрус Венс у половині квітня відлетить до Африки, щоб в Да-ес-Салямі, столиці Танзанії, відбути наради з провідниками Патріотичного Фронту, який веде збройну боротьбу проти „тимчасового уряду" Родезії, до якого входить дотеперішній меншинний уряд цієї африканської держави і представники поміркованих фракцій чорної більшости. Завданням нарад є підготовити загальну конференцію в справі перебрання влади чорною більшістю, включно з представниками Патріотичного Фронту, бо ЗСА, Британія та майже всі африканські країни вважають „тимчасовий уряд" Родезії нелеґальним.

У нарадах в Танзанії візьме також участь британський міністер закордонних справ Дейвид Овен. Родезія була колонією Британії, але в 1965-му році білий уряд прем'єра Іяна Смита самочинно проголосив самостійність від Британії. Американський і британський уряди надіються, що пощастить зорганізувати міжнародну конференцію, в якій взяли б участь і лідери родезійського Патріотичного Фронту і члени „тимчасового уряду" тієї країни, як теж представники сусідніх держав. Існує можливість, що секретар Венс після нарад у Дар-ес-Салямі відвідає теж інші країни Африканського континенту.

У кінці квітня Сайрус Венс має прибути до Москви на наради зі совєтським міністром закордонних справ Андреєм Ґромиком щодо нового договору в справі обмеження стратегічної атомової зброї. Як відомо, делеґації обох наддпотуг вже протягом довшого часу стараються виготовити цей договір, але існують надто великі розбіжності в поглядах. Венс і Ґромико старатимуться зліквідувати ці розбіжності. Речники Державного департаменту припускають, що Венс також відбуде нараду зі совєтським лідером Леонідом Брежнєвим. Крім договору в справі обмеження зброї, правдоподібно також буде обговорене питання присутности совєтських і кубинських військових частин в Етіопії — заявив представник Державного департаменту.

Совєти вишколюють африканських партизан

Лондон, Англія. — Згідно з інформацією, надрукованою у газеті „Дейлі Телеграф", Совєтський Союз зорганізував в містечку Мссао де Бома, у північно-східній частині Анголі строго охоронюваний військовий табір для вишколу африканських партизан, які приїжджають туди з усіх країн Африки. В цьому таборі, говориться в повідомленні газети, знаходиться під цю пору понад 25.000 рекрутів з Родезії, Намбії і Заїру. Совєтські і кубинські старшини переводять з ними реґулярний військовий вишкіл, знайомлять їх зі зброєю, веденням партизанської війни, наземними і протилетунськими ракетами й іншою тяжкою артилерією. „Дейлі Телеграф" також відмічує, що стаціоновані в Анголі кубинські військові частини виконують в країні жандармську функцію і поборюють організований рух спротиву, який виступає проти комуністичного режиму Агостіно Нето і його совєтських та кубинських протекторів. Боротьба у деяких провінціях ведеться на широку скалю і розвідчі аґенції інформують, що від часу закінчення реґулярних боїв, в Анголі загинуло по обох боках понад 70.000 вояків і партизан.

Совєтський фільм „Шпигун" включає 5 західніх кореспондентів

Москва. — Ройтер інформує, що совєтська телевізійна сітка висвітлила в неділю, 2-го квітня ц. р., новий фільм під назвою „Шпигун", у якому показано знову 5 західніх кореспондентів, які, мовляв, займаються нелегальною шпигунською працею на користь західніх розвідчих центрів, головно американської Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей). Фотографії 5-ох західніх кореспондентів були, правдоподібно, зроблені агентами КГБ без відома і згоди обвинувачених. Одного з обвинувачених, Пітера Осноса, кореспондента „Вашінгтон Повст", показано, як він допомагає середнього віку людям, мабуть, москвичам, всідати до його автомобіля. Коментатор до цієї знимки висловлює думку, що ця зустріч в автомобілі кінчається виміною шпигунських відомостей у глухих вулицях Москви. Крістофера С. Врена, голову пресового бюра „Ню Йорк Таймсу" в Москві, показано, як він обмінюється „шпигунськими" інформаціями в часі раннього бігу. Фотографія показує його у спортовому одязі і у розмові з невідомою особою. Три інші кореспонденти-„шпигуни" в окресленні коментатора совєтської телевізії — це Роберт Тот з „Лос Анджелес Таймс", Алберт Френдлі, колишній співробітник „Нюзвік" і Джордж Кримскі з Ассосієйтед Прес. Їхні фотографії показано у стоячій позиції, або в товаристві інших осіб, яких коментатор не ідентифікує. Програма, мабуть, була подумана для дискредитації згаданих 5-ох кореспондентів безпосередньо, як і проти інших західніх кореспондентів, які, мовляв, займаються „шпигунством". В коментарі наголошується зокрема працю Центральної Розвідки Агенції ЗСА, яка „використовує журналістів з багатьох буржуазних країн". Фільм мав би також показати „правдивість західньої інформації, про яку так багато говорить західня пропаганда", — кажуть совєтські коментатори.

Ізраїльський парлямент схвалив довір'я урядові

Єрусалим. — Помимо раніших побоювань можливої критики в ізраїльському уряді, включно з його упадком, президент Менахем Бегін одержав повне вотум довір'я парляменту, який переважаючою більшістю голосів 64 до 32 при дев'ятьох здержаних від голосування апробував його становище у відношенні до арабських країн і палестинських терористів.

Виступаючи перед Кнессетом в середу, 29-го березня, Бегін заявив, що Ізраїль не змінить свого становища відносно окупованої ним території на західньому побережжі ріки Йордан і не погодиться на встановлення палестинської держави, яка „становила б загрозу для Ізраїля і цілого вільного світу".

ІДЕТЬСЯ ПРО „БУТИ ЧИ НЕ БУТИ НАЦІЇ" — ПИШЕ КОЛИШНІЙ ВОЯК УПА

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Серед документів українського самвидаву, які недавно продісталися на Захід, є лист політичного в'язня, колишнього вояка УПА, Дмитра Басараба, до знайомої в Німеччині, та стаття-інтерв'ю політв'язня Валерія Марченка з Басарабом п. н. „Знайомтесь: бандерівець".

Нижче друкуємо уривки з обох документів. Повний текст появиться у в-ві „Сучасність" у „Зошитах самвидаву".

„Лист Дмитра Басараба (завдовжки в 30 літ).

Шановна Фрау Педа Фрейліх!

Понад три десятки літ минуло відтоді, як я покинув Вас, Ваше село, Вашу країну. Але день, коли прощався з Вами, залишився в пам'яті на все життя. За не цілих 5 років, що пробував у Німеччині, ні від Вас, ні від Ваших односельчан, я не зазнав образи, нетактовности тощо... Я часто згадую, пані Педо, нашу розмову наостанку, як Ви умовляли мене не їхати додому. Ви слушно передбачали, що я нікого не врятую (родину вивезли на Сибір), себе ж занапащу. Аби я не запідозрив Вас у корисливості, Ви пропонували не залишатися у Німеччині, а податись будь-де: до Америки, Канади, Австралії, лише не до більшовиків. „Там, на підневільній Україні, ти не житимеш спокійно, заможно, а мені тебе шкода" (казали Ви). Добра, добра Фрав! Спокою і багатства я так і не зазнав. Але є на світі речі, що вартують значно більше. Незалежність та батьківщину не співставити з тими добрами.

Хоча і з великими труднощами я дістався до свого села, та на поміст батьківської хати ступити не довелося. Через кордон, з далековиду глянув на рідну оселю, ґрунт. Лише глянув. Бо на нашій не своїй землі мені вже жити було не вільно. Там запанував ворог. Я вступив до УПА восени 1946 року і відтоді веду рік за роком мою боротьбу. В 1945-47 роках ми воювали на Закерзонні, українські землі, яку Москва брутально відкинула під Польщу. Окупанти є окупанти, і польські, і російські і німецькі. Всі однаково бридкі й аморальні. Я маю право судити, бо воював за волю. І досі в пам'яті спалене, вимордуване до ноги село Завадка Морохівська. Поляки сплюндрували його за співпрацю та підтримку „бандитів", тобто УПА. Наша сотня прибула на місце побоїща запізно. Ми лише побачили обгорілі трупи і колоті багнетами рани. Навіть на тілах дітей. Цілий день ми витягали і зносили трупи з попелища до чудом уціленої на краю

(Закінчення на ст. 3-ій)

Детройтська Станиця Дивізійників влаштовує 35-літній Ювілей Дивізії

Детройт (В. М.). — Заходами Б-ва кол. Вояків І Української Дивізії, Української Національної Армії, Станиця в Детройті, запляновано відзначити 35-літні роковини створення на Рідних Землях стрілецької дивізії „Галичина", І Дивізії УНА, Ювілейним Бенкетом із мистецькою програмою. В тій цілі створено Ювілейний Комітет, який займатиметься організаційною частиною переведення цих святкувань. До почесного комітету запрошено о. майора Бернарда Панчука, ЧСВВ, й ген. Михайла Крата, а Діловий Комітет очолили активні члени Братства й суспільно-громадські діячі: д-р Антін Жуковський та інж. Юрій Тис-Крохмалюк.

Ювілейні святкування відбудуться 13-го травня 1978 року, в залі православної катедри св. Покрови, Савтсвилл, Мічіґен, о год. 7-ій вечора. Святочну промову виголосить полк. Михайло Ліщинський з Філядельфії, учасник боїв Дивізії під Бродами. В мистецькій частині виступлять відновлений на терені Детройту хор „Трембіта" під мистецьким керівництвом д-ра Богдана Кушніра, та новостворений жіночий ансамбль „Луна", який успішно дебютував на цьогорічному балю інженерів в Детройті. Бенкетом проводитиме проф. Петро Стасів, а аранжером забави, на якій приграватиме оркестра „Зоря", буде Богдан Середюк. Детройтську Станицю Братства, яка являється одною із передових на терені ЗСА, очолює Мирослав Трешневський.

Відбудеться Пленум ЦК УРДП

Савтфілд, Міч. — В кінці цього тижня, 8 і 9-го квітня, тут у приміщеннях Говард Джонсон мотелю відбудеться Пленум Центрального Комітету Української Революційно-Демократичної Партії (УРДП) з участю членів ЦК Американського Комітету. В суботу, 8-го квітня, приявні матимуть змогу вислухати звітів про політично-організаційний стан УРДП, а в неділю, 9-го квітня, будуть затверджені напрямні для зовнішньої і внутрішньої діяльности та прийняте рішення у справах видавничих (затвердження редакторів пресових органів Партії); діяльности Фундації ім. Івана Багряного; відзначення 45-річчя голодової трагедії в Україні в 1932-33 роках тощо. Того дня о год. 2:30 по полудні голова УРДП проф. М. Воскобійник виголосить доповідь для громадянства на тему „Визвольні концепції, їхня реальність і дисидентський рух" в залі православної катедри св. Покрови при 21931 Еверґрін, Савтфілд, Міч. на передмісці Детройту.

У Ратґерському університеті відбудеться авторський вечір поета Богдана Бойчука

Нюарк, Н. Дж. — У п'ятницю, 14-го квітня, у Ратґерському університеті в Нюарку, заходами Східньоевропейського Інституту цього університету та при співпраці місцевого Українського Студентського Клюбу, відбудеться авторський вечір відомого українського поета Богдана Бойчука.

Вечір проходитиме у „Фекулті Лавндж" на третьому поверсі будинку „Гилл Голл" при Гай вулиці. Початок у 8-ій год. вечора, а вступ на вечір — вільний. Організатори вечора інформують, що автомобілі можна буде паркувати на університетських площах.

Вступне слово про автора скаже проф. д-р Іван Фізер з Ратґерського університету у Ню Бронсвік, Н. Дж. Відтак поет Богдан Бойчук читатиме свої твори і передбачена дискусія на літературні теми. Опісля — товариська зустріч при перекусці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Китай і Европа

Пресові агенства повідомили у вівторок, 4-го квітня ц. р., що Китайська Народна Республіка, після довгих старань і позакулісових переговорів, підписала торговельний договір і договір про економічну співпрацю з країнами Европейської Економічної Спільноти. При тому китайські дипломати, які уважають цей договір політичним визнанням КНР европейськими країнами — членами ЕЕС, закликали европейських політиків до об'єднання і спільного виступу проти совєтського політичного й економічного впливу.

П'ятирічний плян покищо передбачає торговельну виміну на широку скалю між европейськими країнами і Китаєм, який поставив собі за завдання стати на протязі найближчих 25 років сильною індустріяльною країною. В заміну за готові вироби, технологію, машини, а то й цілі фабрики, Европа одержить від Китаю сирівці, а головно нафту та дорогоцінні мінерали з китайських копален. Ця економічна діяльність мала б виносити мільярди долярів обороту і була б однією з найбільших того роду господарських трансакцій, ведених будь-коли европейськими країнами з великою азійською країною. Немає сумніву, що за економічною наступить також і політична співпраця між Китаєм і Европою, якої китайські лідери конечно потребують, якщо хочуть, щоб їхній політичний і господарський плян, обговорюваний і затверджений на з'їзді Компартії і Крайовому Народному Конгресі в лютому ц. р., був здійснений.

Вхопивши у свої руки міцно владу, теперішній голова китайської Комуністичної партії і діючий прем'єр-міністер Гуа Куо-фенг, який очолює так звану стару ґвардію китайських комуністів, до яких останньо пристав також Тенг Гсіао-пінг, провів широку чистку в партії і в державному апараті, позбувся ,,банди чотирьох'', очолюваної вдовою по Мао Тсе-тунгові, Чіян Чінг, а тепер намагається перевести цілий ряд прагматичних реформ і перетворити Китай на велику, могутню державу. У першій десятирічці передбачується зокрема зміцнення і розвиток індустрії, модернізацію сільського господарства і війська тощо. В наступних місяцях, згідно з інформацією газети ,,Кріщен саєнс монітор'', Китай намагатиметься поширити свою нафтову індустрію, очевидно, за допомогою чужого капіталу і чужої технології, про яку ніхто й ніде не згадує, як також не називається держав, які погодилися таку технологію і капітал Китаєві доставити.

Покищо не відомо, як реаґуватиме Совєтський Союз на новий договір Китайської Народної Республіки з Европою, але вже відомо, що кремлівські диктатори роблять всякі заходи, щоб не допустити до політичних і військових зв'язків европейських країн з Китаєм. СССР почувався б тоді подвійно загроженим: на Далекому Сході китайською військовою силою, а в Західній Европі китайськими впливами. Це створює нову політичну констеляцію, яка може мати поважний вплив на дальший розвиток міжнародних подій.

Голляндія прогнала совєтських шпигунів

Амстердам, Голляндія. — Ройтер, покликуючись на амстердамську газету ,,Де Телеграф", інформує, що голляндський уряд наказав покинути Голляндію до 48 годин трьом совєтським ,,дипломатам", співробітникам совєтської амбасади в Амстердамі, обвинувачуючи їх у шпіонажі. С.В. Черваєв, І.А. Лопухов і А.С. Поліщук були переловлені голляндською поліцією ,,на гарячому", коли вони намагалися перебрати від голляндських громадян строго засекречені матеріяли, які відносились до технологічних винаходів, зокрема новочасних компюторів. В Москві, як це звичайно буває, заперечили участь трьох згаданих ,,дипломатів" в шпигунській афері, кажучи, що це ,,чергова провокація західних імперіялістів".

,,ПОЛІТИЧНІ В'ЯЗНІ — ЦЕ СУМЛІННЯ НАЦІЇ"

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — У самвидаві поширюється новий український документ, що з'ясовує сучасні політичні позиції українських політичних в'язнів та кидає чимало світла на те, як вони уявляють дальші шляхи розвитку українського руху опору. Цей документ походить з найновішого часу, бо під ним підписаний, крім о. Василя Романюка, теж Олекса Тихий, відомий член Української Гельсінкської групи, засуджений на 10 років позбавлення волі, якого недавно перевезли до Мордовських таборів. У деяких місцях цей документ доволі нечіткий, зокрема нечітка його назва, яка, як можна догадуватися, звучить ,,Позиції українських політичних в'язнів", або ,,Кредо українських політичних в'язнів", чи ,,Лист українських політичних в'язнів". В дужках, після назви додано: ,,Спроба узагальнення". З документу також ясно, що побіч о. Романюка та Тихого, цей документ підписали, або готовились підписати інші в'язні. Слід ще додати, що документ, який має сім сторінок густого письма, складається з п'яти окремих листів.

Передаємо текст цього дуже вимовного документу.

I

,,Сьогодні, з перспективи порівняльно ще не так далекого минулого, видно, що національне відродження 60-70 років залишить помітний слід в історії нашого народу.

Початок 60-их років це період першого зростання національного пробудження після морально й фізично пропащого часу, що його пережила Україна в 30-40 роках, коли з нечуваною дикою жорстокістю був придушений найменший прояв національного духу.

Декілька десятків дисидентів 60-их років були тим ясним промінням серед безпросвітної темряви, які засвідчили, що ідеї і почування нації не знищені, що Україна живе.

В 70-их роках, вже сотки, а може й тисячі інакшедумаючих видвигнули, як прапор їхні зусилля до духовного й культурного піднесення свого народу. Під словом ,,дисидент" розуміється людину, яка змагає поліпшити становище в будь-якій ділянці життя і відкрито висловлює свої думки і переконання. Це не тільки політичні в'язні.

Ми не вважаємо дисидентами всіх незадоволених існуючим станом (таких мільйони), а тільки тих, які відверто про це говорять. Зрештою, ця багатолиця маса була ідейно безформна, без політичної закраски і мала спонтанний характер.

Дотепер не створено ні одного документу, який, бодай загально, більше чи менше, віддзеркалював би спільні ідеї, хоч би маленької групи українських патріотів. Прийшов час голосно сказати про те, що нас переслідують і жорстоко карають за переконання, а також твердо заявити про наші змагання і ідеї, пориви і мету.

Інтенсивність дисидентського руху в 1970-их роках є наслідком посиленого тиску на національну культуру неросійських народів і поворот до сталінських засобів боротьби з інакшедумаючими — беззаконня, репресії, безглузда жорстокість, цілковите нехтування громадською думкою так в країні, як і в усьому світі. На цій підставі не важко передбачити дальші виступи на оборону національних прав і свобід. Услід за тим — нові репресії, нова хвиля арештів.

Проте зупинити рух репресіями є неможливо. Жертви розпалюють, а не спалюють серця. Українці нарешті повинні мати право вільно жити на своїй землі, говорити рідною мовою, відстоювати свої національні традиції, збільшувати свою духову спадщину, яку їм залишили прадіди, обороняти від паплюження свої національні святощі.

Московський шовінізм оправдує переведення духового геноциду проти нашої нації марксизмом-ленінізмом у вигляді сталінського більшовизму — найжахливішою і найреакційнішою ідеєю сучасности.

Ситуація, яка склалася на Україні, зобов'язує всіх українських патріотів, так на батьківщині, як і поза її межами, взяти на себе відповідальність за долю нації. А оскільки репресії і кривавий терор можуть перекинутися й на інші народи, ми несемо відповідальність перед усім людством.

Прийшов час оголосити про наші прагнення і зобов'язання, які дають нам звання борців за громадські права. Ми — демократи. Вищими принципами суспільного і національного спілкування для нас є Загальна декларація прав людини ООН, пакти і документи ООН про суверенність і незалежність націй і народів.

Ми відмежовуємося від політики і практики КПРС у національному питанні, оцінки поняття демократії, від т.зв. теорій розвитку національних літератур, мистецтва, науки, освіти.

Нам осоружні і неприємні всі форми тираній, диктатур, зневажання прав будь-яких націй і народів, і нехтування прав людини. Нам близькі і зрозумілі прагнення усіх народів до незалежности, спрямовання таким прагненням демократичних країн і ООН.

[Продовження буде]

П. Феденко

ФРАНЦУЗЬКІ ВИБОРИ

Мюнхен. — Знавці політичного життя Франції не помилилися: вони твердили, що перемога партій ,,народного фронту'' (соціялістів, комуністів і радикалів) у минулорічних виборах до місцевих рад не повториться у виборах до парляменту. Виборці до ,,комун'' (по-нашому — ,,громад'') хотіли показати своє невдоволення й протест проти недостач у суспільному ладі Франції, за що відповідати має уряд президента Жіскара. Тому вони голосували за опозиційні партії. Однак, у виборах до парляменту деякі виборці змінили своє наставлення, хоч програма партій ,,народного фронту'' їм подобалася. Ця зміна дала перемогу урядові президента Жіскара в виборах до парляменту.

Побіда мінімальна: партії, прихильні до уряду мають на один відсоток ,,з гаком'' більше ніж партії опозиції, котрі здобули 49 відсотків усіх виборчих голосів. Однак, система виборів у Франції така, що дала урядовим партіям велику перевагу в числі депутатів, вибраних до парляменту: 290 послів стоять за урядом Жіскара, а партії опозиції залишилися позаду: комуністичних депутатів є 85, соціялістів — 106.

Чим пояснити, що деякі виборці ,,похитнулися'' і голосували у виборах до парляменту інакше, ніж у виборах комунальних? Найближче до правди пояснення, мабуть, таке: перед виборами до парляменту союз між соціялістами, комуністами та радикалами був подібний до спілки між лебедем, щукою і раком з відомої байки. Провідник компартії Жорж Марше ставив своїм партнерам все більші вимоги в вірі, що його партія переможе у виборах. Він, наприклад, домагався від соціялістів і радикалів, щоб в майбутньому уряді ,,народного фронту'' комуністи мали половину числа міністрів, і то на впливових місцях. Поза тим, комуністи в своїй пропаганді не щадили своїх союзників, як підозрілих ,,угодовців'', охочих до співпраці з буржуазними партіями. Тому деякі виборці могли подумати: коли розсварені партії створять уряд, то спори й роздори між комуністами будуть гальмувати діяльність уряду. Такі виборці відмовилися голосувати за партії ,,народного фронту",бо,мабуть, вважали уряд президента Жіскара за ,,менше зло". Дійсно, ,,жіскардисти'' здобули в виборах до парляменту аж 132 посли, майже догнали партію ,,ґоллістів''.

Чому комуніст Марше своєю демагогією ослабив шанси ,,народного фронту'' на перемогу в виборах? Можна догадуватись: йому боліло, що компартія тратила попередні впливи в масах, і на перше місце виходила Соціялістична партія на чолі з Міттераном. Комуністи хотіли після перемоги в виборах стати на чолі уряду, але боялися, що будуть в ролі ,,молодшого брата'' в уряді під проводом Міттерана. Тому висновок: краще бути в опозиції в ролі ,,справжньої пролетарської партії'', ніж діяти в уряді під впливом соціялістів, яких комуністична пропаганда віддавна таврувала як ,,соціял-зрадників''.

Само собою, партії ,,народного фронту'' вину за поразку в виборах приписують одна одній взаємно, і це загострює ворожнечу між ними.

Однак, дуже незначна перемога урядового табору в виборах до парляменту не дає права урядові Жіскара ,,спочивати на лаврах''. Франція має велике число безробітних; промисловість цієї країни з тяжкою бідою бореться за місце на закордонних ринках. Франція має забагато дрібних підприємств — промислових і комерційних — нездібних конкурувати з великими підприємствами. Індустрії та торгівлі Франції потрібна модернізація, щоб стати нарівні з такими великанами як Америка, Японія або Західня Німеччина. Також надмірна централізація (спадщина по Великій революції 1789 р. і по імперії Наполеона) перешкоджає розвиткові господарства Франції. Про ці недостачі відважно написав недавно в книзі міністер у паризькому уряді Перфіт. Через господарську відсталість рівень життя Франції значно нижчий ніж у Західній Німеччині, хоч Франція не зазнала такої руїни як Німеччина за Другої світової війни.

Зміцнити свою позицію може уряд Жіскара, в першу чергу, суспільними реформами і справедливим оподаткуванням. Наслідки кількастолітньої централізації, коли все рішає паризька бюрократія, французький громадянин не чує себе зв'язаним морально з бюрократичною машиною держави, і тому він неохоче платить податки і старається збутися всяким способом цієї повинности.

В ,,єдиній неділимій республіці'' (Republique une et indivisible)—цей клич позичила монархія Романових від партії якобинців, що панували терором в добі французької революції 1792 - 1794 р., — як ,,єдина неділима Росія", — в цій республіці живуть сили, ворожі паризькому централізмові: флямандці, бретонці, баски, провансальці тощо, які домагаються автономії для своїх областей, і уряд мусить з цими домаганнями рахуватися.

Однак, найбільша трудність виникає з того, що

(Закінчення на ст. 3-ій)

Галя Клим

НА ПОШАНУ ЛЕВА РЕВУЦЬКОГО

(В річницю смерти композитора.)

Рік тому, 29-го березня, помер у Києві один з найбільше промінентних композиторів України, Лев Миколайович Ревуцький, на 89-му році життя.

Цю вістку подали нам найперше ,,Ню Йорк Таймс" та пресове аґенство ,,Юнайтед Прес Інтернешинал", покликаючися на совєтську пресу. В повідомленнях відмічено, що Л. Ревуцький був композитором симфоній, концертів, кантат й інших творів, та що був учнем Миколи Лисенка й членом Академії Наук Української ССР.

Докладніше про життя і творчість композитора інформував минулого року наш теоретик Осип Залеський в своїй статті ,,Левко Ревуцький", (Пам'яті славного музики), що друкувалася на сторінках ,,Свободи".

Лев Ревуцький, це один з найстарших сучасних українських композиторів. Народжений 20-го лютого 1889 р. в Іржавці, на Полтавщині, починає свою творчість вже в часі своїх музичних студій, тобто в останніх роках перед Першою світовою війною. Цей період можна б назвати в історії української музики перехідним між епохою вокальної фолкльорно-національної музики Лисенка і його співпрацівників, чи безпосередніх спадкоємців його мистецтва: Стеценка, Леонтовича й Кошиця, а новою епохою, в якій розвинулася до небувалих досі розмірів українська інструментальна музика.

Ревуцького зараховують до продовжувачів традицій Лисенка, якщо б брати більше до уваги його вокальну музику. В своїй, зокрема, інструментальній музиці він немов завершує епоху пізньоромантичного стилю і сміливо вводить елементи модернізму. Тим то Лев Ревуцький, один з найбільше визначних музик України, відповідальних за розвиток сучасної української музики не тільки своєю творчістю, але й як учитель нового покоління теперішніх українських композиторів таких, як: Гомоляка, Дремлюга, Жданов, Жуковський, Кирейко, Коломиєць, брати Майбороди, Рождественський, Свічників, Филипенко і інші.

Спираючися твердо на традиціях світового мистецтва, Л. Ревуцький, як справжній майстер засобів та прийомів музичної мови, виказав не тільки повну ознайомленість з усіми сьогоднішними вибагливими вимогами своєї професії, але і силою своєї творчої інвенції й індивідуальности став символом певного новітнього напрямку в українській музиці.

Його твори, головно симфонічні й фортепіянові, були помітньою подією в історії української музики й непересічно збагатили нашу музичну літературу й культуру своєю глибиною змісту, логікою форми, оригінальним, високомистецьким стилем й ювелірною викінченістю фактури. Не диво, що саме ці твори Ревуцького, це шедеври нашої сучасної музики й вони притягли й щораз більше притягають за кордоном уваги українського й неукраїнського музичного світу.

Найраніше появилися поза межами СССР вибрані фортепіянові твори Л. Ревуцького. В Західній Україні, докладніше у Львові, ці твори дісталися в руки передових українських музик вже з кінцем 20-их років і почали входити в їх концертовий репертуар. В роках Другої світової війни, в часі еміґрації до Австрії і Німеччини, дехто з наших піяністів-солістів та студентів високих музичних шкіл мав змогу виконувати твори Ревуцького не тільки для української, але й для чужинецької публіки. За доступними даними, між першими виконавцями цієї музики були (поазбучно): Дарія Гординська - Каранович, Борис Максимович, Ольга Мечник-Чипак і Роман Савицький, а можливо й інші.

Ці ж самі наші піяністи популяризують в дальшому фортепіянові твори композитора й в ЗСА, чи Канаді, вкладають їх в програми своїх концертів, чи включають в репертуар своєї педагогічної діяльности.

В Південній Америці ці твори виконував мабуть вперше київський піяніст і композитор, еміґрант Тарас Микиша.

Очевидно, вибрані фортепіянові твори Ревуцького, головно Прелюдії, Соната й Пісня ввійшли зразу в навчальний репертуар вищих курсів Українського Музичного Інституту Америки й часто послужили його учням своїм цінним матеріялом. Згодом ці твори почали виконувати наші піяністи молодшої ґенерації. І так пр. Сонату Ревуцького вперше виконала в програмі свого концерту в Карнеґі Рісайтел Гол молоденька Христя Чвартацька (1954 р.), а вперше по радіо Марта Чапельська-Яримович, абсольвентка УМІ, пізніша студентка Джуліярду в Ню Йорку. Сонату цю виконувала також в Торонто, Канада, молода піяністка Зеновія Кушпета, а два роки тому піяніст Тома Гриньків, американець українського походження (третє покоління) вирішив вкласти цей український твір в програму свого концерту, який спонзорувала музична американська організація для стейту Ню Джерзі ,,Фондейшен фор ді Перформінґ Артс".

Деякі фортепіянові твори Ревуцького виконували для української публіки молоді наші піяністи Роман Рудницький і Марта Цибик, абсольвенти Джуліярду.

Чотири Прелюдії Ревуцького оп. 4, 7 і 11 популя-

(Закінчення на ст. 4-ій)

М. Хом'як

,,ПУСТИ Ж МЕНЕ, МАМО, ДО ТАБОРУ"...

I

Не тільки пластуни, їхні батьки, але й українське громадянство на американському континенті й у вільному світі вже напевно знає, що в серпні 1978 р. відбудеться Міжкрайова Пластова Зустріч у провінції Альберта, в Західній Канаді. Вона триватиме два тижні від 4 серпня до 18 серпня 1978 р. включно й охоплюватиме:

1/. Відмічення 60-річчя відновлення державности України.

2/. Міжгурткові пластові змаги.

31. Спортові змагання.

4/. Відвідини спортових змагань т. зв. ,,Коммонвелт Геймс'' і виступ пластових частин перед загальною публікою Едмонтону.

5/. Відвідини осель українських поселенців в Алберті,

6/. Однотижневе таборування у Скелястих горах Західньої Канади та спільне закінчення Зустрічі в горах.

Отже, програма дійсно різноманітна, і вимоги до учасників великі, але було б дивно, якщо Провід Міжкрайової Пластової Зустрічі не ставив би до пластунів вимог і запрошував тільки пластову молодь на парадування в пластових одностроях. Приїзд до Едмонтону передбачений на четвер, 3 серпня, і розтаборення в ,,Українському селі'', державному заповіднику 20 миль на схід від Едмонтону. Біля нього простягається державний заповідник ,,Елк Айленд Парк'' з хатою українських піонерів і пам'ятником українським піонерам, з озером, в якому можна купатись і плавати човнами. В заповіднику мандрують свобідно череди ... ють стада наших турів (зберігається нині вже тільки в Біловезькій пущі). У державному заповіднику ,,Українське село'' збережені хати українських піонерів, їхні церковці, народні доми, господарські будинки з хліборобським приладдям і хатнім устаткуванням.

П'ятниця, 4 серпня, призначена на відкриття Міжкрайової Пластової Зустрічі 1978 р., день пластової дружби, взаємне відвідування підтаборів та товариські ватри.

Субота, 5 серпня призначена на міжгуртковий змаг за ступнево-віковими групами (включатиме знання пластування, доби визвольних змагань та групові спортові ігри).

У неділю, 6 серпня, відбудеться зустріч з українським населенням околиць Едмонтону (на місці Зустрічі), з програмою для відвідувачів й місцевої української молоді; до участи в Міжкрайовій Пластовій Зустрічі Провід запросив по одному гуртковi хлопців і дівчат кожної вікової групи з різних українських організацій. Закінчиться Ювілейною ватрою, відміченням визвольних змагань і 60-річчя відновлення державности України.

II

А хіба ж Едмонтон може нам будь-чим заімпонувати?

Понеділок: 7 серпня, призначений на відвідини Едмонтону, де є що оглянути: 13 українських церков: 8 католицьких, 5 православних з трьома українськими владиками: Кир Нілем Саварином та його помічником Димитрієм Ґрещуком і катедральним храмом св. свщм. Йосафата. Його прегано розмалював мистець Юліян Буцманюк, нині вже покійний. Про життя і творчість мистця Ю. Буцманюка друкується саме тепер ,,монографічна студія'', і під час побуту пластунів в Едмонтоні зі своїми батьками кожний може собі її придбати як дорогоцінну пам'ятку на милий спогад. Третім владикою є архиєпископ Борис з катедральним храмом св. Івана, в якому є прегарний іконостас, що його виконав мистець Валентин Доброліж, вже тепер покійний; заслуговує на монографічну студію. Іконостас у церкві св. Михаїла розмалював мистець Святослав Гординський, а іконостас в церкві св. Юрія різьбив мистець Залуцький, уже теж покійний, і він розмалював ікони на ньому; запрестольну ж ікону св. Юрія виконав мистець Іван Кейван. З інших церков розмальовані: Пресв. Евхаристії, св. Володимир тощо. Якщо йде про церковне життя, слід підкреслити, що оба владики: Ніл і Димитрій, та все духовенство едмонтонської епархії поминають Блаженство Йосифа Сліпого Патріярхом Помісної Української Католицької Церкви від самого початку, а вірні тієї ж Церкви святкують, за благословенням Кир Ніла, за новим або старим стилем і, Богу дякувати, нема ніяких проблем. Оба ж владики, Ніл і Борис, радо відвідують пластові табори, як і табори інших молодіжних організацій, приймають спільно участь у відзначуванні головних роковин: незалежности і соборности 22 січня, Шевченка тощо, словом, є зразком до наслідування ієрархам обох наших Церков у вільному світі.

Національно-суспільне життя пливе своїм руслом у національних організаціях зі своїми домами і залями, як ось Український Народний Дім (1917 р.), філія Українського Народного Об'єднання, декілька кварталів один від одного, авдиторія св. Івана, авдиторія св. Василія з найбільшою церквою в південному Едмонтоні і прегарний Дім Української Молоді з такою ж залею. В Едмонтоні існують Рідні Школи при наших Церквах і національних товариствах та організаціях, два садочки, спільні для всієї молоді Рідних Шкіл Курси Українознавства ім. Івана Франка, що дають змогу українській молоді не тільки поглибити своє знання української мови і літератури, історії та географії України, її культури і співу, але теж ближче познайомитись зі собою, нав'язати приятельські взаємини, щоб опісля працювати спільно для української спільноти. Існують теж державні двомовні українсько-англійські школи з передшкіллями.

Завершення наших культурних надбань являється Канадський Інститут Українських Студій при державному університеті Альберти в Едмонтоні, що діє вже третій рік. Розвиває теж свою діяльність і Наукове Товариство ім. Шевченка, Осередок на Західню Канаду в Едмонтоні, що оголосив друком два Західньоканадські збірники та віддав до друку ,,монографічну студію'' про життя і творчість мистця Ю. Буцманюка. Якщо ж ще взяти до уваги, що в провінційному уряді Альберти є українські міністри, в провінційному парляменті — українські посли, а в університеті — українські професори і катедри, то будуть зрозумілими наші досягнення для плекання і розвою української культури і українознавчих студій.

Вкінці слід згадати, що в Едмонтоні є теж один спільний український некрополь з металевим пам'ятником-хрестом, що його здвигнули українські комбатанти під проводом свого голови о. Романа Ганкевича, а посвятив його два роки тому Блаженніший Патріярх Йосиф під час третіх своїх відвідин. Під цим пам'ятником Владика з духовенством служить на Зелені свята спільну панахиду за душі поляглих, замучених і закатованих за волю України.

Завершенням відвідин Едмонтону буде виступ пластових частин перед загальною публікою Едмонтону на новозбудованому стадіоні для спортових дружин країн Комонвелту, отже, ігрищ Комонвелту, що їх відкриває королева Єлисавета II. Не сумніваємось, що виступ пластових частин під час ,,Ігрищ Комонвелту'' притягне увагу тисячів присутніх учасників і гостей з Канади і цілого світу та буде доброю нагодою поширити добре ім'я України в Канаді і цілому світі. Отже, на вас, дорогі пластуни (-ки), будуть звернені очі цілої української спільноти у вільному світі.

III

Вівторок, 8 серпня, і середа, 9 серпня, призначені на відвідини куренів різних осель українських піонерів, як ось: Мондеру, Веґревіллу, Ту Гілс тощо — по два курені (один пластунів і один пластунок) на одну місцевість. Дуже щаслива думка прийшла до голови організаторам Міжкрайової Пластової Зустрічі 1978 р. — відвідати оселі українських піонерів. Не сумніваюсь, що вони благословитимуть пластунів і пластунок за їхні відвідини і радітимуть як найдорожчими своїми гістьми, ні, — своїми дітьми. Вони ж бо розворушать приспані почування наших поселенців і будуть гідним прикладом до наслідування їхнім нащадкам. Деякі оселі майже на сто відсотків українські, як Мондер, інші вже перемішані.

(Закінчення на ст. 3-ій)

ФРАНЦУЗЬКІ ВИБОРИ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Компартія після виборів мобілізує свої сили: „Боротьба триває'', — проголосив Марше після виборів. Це не пуста загроза: під командою комуністів знаходиться найбільша професійна спілка Франції, відома скорочено як CGT Компартія може змобілізувати маси для різних виступів проти уряду і в цьому комуністам допоможуть охоче всякі „троцкісти'', „маоісти'' й подібні групи. Таке „посполите рушеннє'' сталося у Франції 1968 р., яке прискорило занепад персонального режиму де Ґолля. Франція не може надіятися на спокій після виборів, якщо новий парлямент не стане на шлях радикальних суспільних реформ.

Союз соціялістів з комуністами у Франції не може стати прикладом для інших країн, і він не приваблює наслідувачів у вільних державах, де є сильний соціялістичний рух. Між двома світовими війнами „народний фронт'' діяв короткий час у Франції, але Москві ця політика не була потрібна, бо Сталін готував дорогу до союзу з Гітлером. „Народний фронт'' розпався, і комуністи повели шалену пропаганду, називаючи соціялістів „соціял-фашистами''.

„Народний фронт'' в Еспанії за громадянської війни, що почалася 1936 року, зміцнив комуністичну партію московської орієнтації, і НКВД нищило всіх, що не корилися наказам Сталіна: соціялістів, анархістів,троцькістів та інших. Після цього експерименту в Еспанії, після режиму Франка, соціялісти діють самостійно і не думають творити союз з Компартією.

ІДЕТЬСЯ ПРО...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

села церкви. Я добре запам'ятав слово, яким над братською могилою назвав польську політику щодо українців наш провідник — ґеноцид.

Досі у вухах мені стоїть стогін і плач українських переселенців, зігнаних із прабатьківської землі. Мільйони їх поїхали до СРСР, чи польської Сілезії. Там на землі тепер уже колеґ по нещастю — німецьких вигнанців, поселили моїх краян. А хати, збіжжя, посіви, що залишилися після них, поляки без жалю знищили, аби вибити у нас з-під ніг матеріяльну базу. Закінчили цю операцію, й заходилися коло другої. І знову в спілці з Москвою.

1947 року Польща кинула проти нас 90-тисячну армію на чолі з генералом Сверчевським. На польсько-чеському кордоні зосередила свої війська Чехо-Словаччина, а на польсько-совєтськім поставили дивізії москалів: утворили т. зв. трикутник смерти. Ранньою весною розпочався той кривавий бій, з якого ми мали вихід лиш у небуття. Тижнями в нас не було чого їсти; з обмалю набоїв, обдерті, без взуття боронили свою, та й Вашу також, волю. Живими до полону не здавалися: кожен пильнував, щоб останню кулю собі, чи підривався гранатою. Життя в рабстві ціни не мало.

І ніхто на Заході не скликав тоді Рад Безпеки, не знали ми, що таке допомога Червоного Хреста. Більшовицькі варвари називали нас, оборонців простого люду, бандитами. Та не долинали до нас слова підтримки. Тоді на Заході ніхто не влаштовував показових судів над росіянами чи поляками за злочини проти мирного населення. Зате це дуже гарно робили комуністи, коли (згодом) засуджували присутність американців у В'єтнамі. Не допомагали нам ні зброєю, ні харчами, як це мають чорножовті патріоти з Анґоли, Камбоджії, Ляосу.

А ми ж вели боротьбу проти такого страшного ворога, як Москва. І не часто чути, щоб на Заході дорікали кремлівським правителям за наші кривди. Зате комуністична пропаганда зі шкіри пнеться, тавруючи ганьбою імперіялістів, колонізаторів і експлуататорів. А представники цілих націй конають по тюрмах, концтаборах та засланнях. Як то їм усім ведеться на Сибірі та Уралі?

В полон до більшовиків я потрапив 5 вересня 1953 року. Суджений закритим військовим трибуналом без прокурора й оборонця на 25 років; відтоді тягну свій тягар в'язня. Довгі роки перебував у Мордовських концтаборах, а зараз заховали мене ще далі від людських очей. Десь існує Червоний Хрест, але певно для комуністів Чілі, Індонезії. Бо за весь час, що в ув'язненні, жодного разу я не мав зустрічі з представником будь-якої міжнародної організації. Я не жадаю подачок, а просто вимагаю дотримання угод, зі щедрістю підписуваних більшовицьких СРСР. Бо коли бандити виявляють солідарність, то чому чесні люди землі відступають перед їхнім нахабством. Згадане вище є мізерною часткою від усього, що я бачив та пережив.

Про злочинні звірства, котрі чинили над українцями комуністи-окупанти, можна писати десятки томів. Ну а я, що я? Перенісши два інфаркти, один у Мордовії, другий тут на Уралі, маю зруйноване до щенту здоров'я. А підперти його нема чим. Харчі, як і ліки не для нас. Маємо до вжитку мізерну капусту, гнилу рибу, чорний перекислий хліб, кашу з протухлої крупи і таке інше. Як сліпий дороги, так я роками не бачив моркви, ягід, помідорів, меду. Прецінь животію.

Постає питання, чому аж через стільки часу і нагадую про минуле. Звернутися до Вас мене спонукало єдине бажання: утвердити те, чим жив цілий час. Бо виїзд поза межі СРСР для мене, як і для багатьох — акт відплати за муки і страждання. А що пишу приватного листа, то сподіваюся на Вашу особисту, хай невеличку підтримку. Бо до державних чинів та урядів довір'я особливого не маю. Тож пам'ятаючи добрість і шлю Вам, вельмишановна пані Педо Фрейліх, Вашій дочці Розе, Вашим рідним і близьким щирий привіт. Зичу всім доброго здоров'я та успіхів у житті. З повагою до Вас

Дмитро Басараб

(без дати)

Валерій Марченко

ЗНАЙОМТЕСЬ: БАНДЕРІВЕЦЬ

Замість передмови, я хотів би зацитувати документ, який переконливо свідчить, що права люни в СРСР не лише здійснюються, але й охороняються.

Виписки з вироку: Іменем Союзу Радянських Соціялістичних Республік 12 листопада 1954 року, воєнний трибунал Прикарпатської воєнної округи на закритому судовому засіданні в м. Станиславові, в складі предсідника підполковника юстиції Ящина, народних, засідателів сотників Свиридова і Лакєнка, секретар сотник Ващенко, без участи сторонніх розглядав справу за обвинуваченням: Басараба Дмитра Павловича на підставі ст. 54-1а КК УРСР на 25 років ув'язнення у виправнотрудових таборах з позбавленням прав... Відписка вірна 12. XI. 54 р.

Я веду розмову з Дмитром Басарабом. В послужбовому списку цього сивого 56-річного чоловіка 7 років партизанки та підпілля, 23 — концтаборів, 31 — як востаннє бачив рідну домівку. Моє перше питання з розряду: як дійшов до життя такого? — Через непередбачливість, — відповідає криво всміхаючись. Слід було б чекати доки XX з'їзд засудить свої помилки, а я одразу радянську владу за грудки хапав. Тата енкаведисти забрали наприкінці 1939 року. Маму і 5 сестер — тоді ж на Сибір. Я з братом мусили втікати за кордон. Виявилося, що в світі існує така штука, як клясова боротьба і ми — виразники ідей ворожої кляси. Коли раніше дивився на свого малописьменного батька й на думку не спадало, що він може бути чимсь недругом. Заповідав молитися, шанувати маму, батьківщину та землю, що нас годує. Вчив вирощувати хліб. А таки мав заздрісників — розстріляли, а я й досі не знаю місця його поховання. Десять років старцювала на засланні мама з малими дітьми. Жили в державі, де день і ніч співається про щастя; їли те, чого українцям не випадало їсти за всю писану й неписану історію. Старша сестра влаштувалася на фабриці, де видавали на обід миску зупи, зумисне відтягала їсти до кінця робочого дня, щоб прибігши додому виблювати все, погодувати тим родичу. Хто дасть мені відповідь, у чому їхня провина?

Шукав рятунку за кордоном і мій брат. Перехід через Сян день у день забирав життя двох, трьох, сімох українців. Хто мав нещастя бути мислителем-українцем, кому не поталанило з соціяльним походженням, врешті ж випало стати щасливими будівниками комунізму. А кидалися люди під кулі, оплачуючи життям волю, бо не мали її на землі. Братові поталанило — більшовицька куля не влучила, видобувся з ріки мокрий, але радий і потрапив просто в руки фашистів. Повели до комендатури. Втікачів за домовленістю передавали назад в СРСР. Два бандитські уряди уклали „законну" угоду: Україна як географічне поняття — так, як народ — ні. Двоє німців конвоювали його до совєтського раю, туди, де справджуються усі мрії. На мості вже чекали прикордонники, „парни с открытыми русскими лицами", і він побіг знову. Скочив у бік кущами пробиваючись до лісу. По ньому стріляли і ті, і ті — обидві „дружественные страны", але марно. Взагалі доля берегла нашу родину. Після війни ще всі були живі, окрім невідомо де та за віщо вбитого батька. Одним ми відбулися. А от решті краян...

1945 року ви мали нагоду залишитися у Німеччині, що спонукало вас замінити безтурботне життя заможного бюргера на повне небезпек життя вояка УПА?

Свідомість того, що там далеко на Сході наші люди гинуть за Україну...

На що розраховували й чи не була боротьба проти російського уряду справою від початків приреченою на невдачу?

Мені не раз доводилося чути подібні сумніви, як з боку чужинців, так на жаль, і від власних українців. Гадаю, що в хвилині, коли на карту поставлено питання: бути чи не бути нації? — аптечні виважування розрахунків недоцільні. Ми не мали права датися зліквідувати себе без опору. Покорою загарбника не задобриш. А чим винагородили ту братію, яка, „мовчить, витріщивши очі'', ми бачили з недавніх подій на Східній Україні. І хай нас було сотні тисяч в УПА супроти декілька мільйонів армії більшовиків, ми билися твердо переконані, що зламаємо хребет Москві.

Чи пахне тут звичайним фанатизмом?

Я не вельми добре знаюся на історії (я не політик і навіть не член ОУН), але доля всіх, навіть наймогутніших імперій — єдина — скін. При цьому неминучі жертви, якими українці й заплатили за докорання історичної справедливости. Ця істина живила мій дух усі довгі роки боротьби й полону. Піддавати ж її сумніву зараз не маю підстав...

Слава Україні!

Січень 1976

„ПУСТИ Ж МЕНЕ"...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

як ось Веґревілл, але українське серце б'ється в грудях і радіє невимовно кожним досягненням української спільноти. Але що ж можуть побачити українські пластуни (-ки)? Найкращу відповідь дає Микола Понеділок у посмертній збірці п. н. „Диво в решеті'', що її видав його приятель і літературний критик Юрій Клиновий (і за це йому велика дяка від усіх нас — примітка моя — М. Х.) минулого року накладом Об'єднання Українських Письменників „Слово'' в Канаді. Едмонтон, 1977 — Торонто, стор. 350):

— „Саскачеван, Альберта... Якісь наче чужі наймення, а які ж вони чимсь до болю теплим, близьким обзиваються до мене (стор. 31).

— „Я, отче, задумався, бо бачу... Скільки крізь ці канадські провінції нашого рідного, українського проглядає. Навіть на дорозі грудки такі, як в мене вдома'' (стор. 32).

Отже, побачать не тільки церковці і церкви, побачать не тільки Народні доми, але, передусім, побачать своїх рідних сестер і братів, які радіють усіма радощами і боліють усіма смутками, як наші найближчі і найдорожчі. А в Мондері ви побачите колиску чернечого життя, перещіпленого з рідних земель Руси-України, з їхніми непроминальними заслугами. Хто ж бо, як не манастирі були розсадниками християнського життя в Русі-Україні і творцями пам'яток української культури: літописів, збірників (енциклопедій) хоч би кн. Святослава з XI ст., перекладних творів? І в музеї-архіві побачите такі ж дорогоцінні пам'ятки, ради яких варто вже приїхати до Альберти й оглянути їх, як ось „Апостол'', друкований у Львові (1574), Острозьку Біблію (1581), різні кодекси і хроніки, „Русалку Дністрову'' (1837), нумізматичну збірку з багатою збіркою грошей УНР, цінну збірку преси і періодиків за ввесь час їхньої появи в Канаді від початків аж до наших днів, церкву з вітражами в модерному стилі, бібліотеку в просторому будинку манастиря тощо. А в'їжджаючи до міста Веґревілл (зі сходу Канади), подивлятимете найбільшу писанку в світі, над будовою якої ломили собі голову архітект та математик професор університету, далі дві церкви, українську громаду, таку, як в кожній іншій оселі українських поселенців. Отже, буде що згадувати й оповідати, а то й писати по повороті до своїх батьків,

IУ

У Скелясті гори

Нема кращої панорами, як, перелітаючи літаком з Едмонтону до Ванкуверу понад Скелясті гори в погідну днину, дивитись на гострі вершки, голі шпилі скель, покритих снігом і вічним льодом, пасма гірських хребтів, що тягнуться від Аляски здовж західнього побережжя Північної Америки аж до Мехіка, поперерізуваних глибокими ярами. Незабутній вид на заворожених, здається, велетнів, що ось-ось ухоплять вас у свої обійми. Інший вид заворожуватиме пластунів (-ок), котрі переїдуть автобусами в четвер, 10 серпня, у Скелясті гори і розбриються чотирма таборами в їхніх підніжжях: 1. в околиці „Ватертон Лейк'' парку; 2. в Кутеней парку; 3. в Джаспер парку і 4-ий — альпійський табір біля „Лейк Люїз''. Їхній вид на величні грізні верхи Скелястих гір буде з „жаб'ячої'' перспективи. І не всі учасники матимуть змогу досягнути „верхи гір, що сягають зір''. Найпочесніше завдання матимуть пластуни-скоби і пластунки-вірлиці. Тільки для них призначений альпійський табір, бож горолаження на могутній шпиль вимагає відваги, витривалости і фізичної вправности під проводом досвідчених альпіністів: Ярослава Росляка і Люби Байрака, котрі мають за собою бодай уже двадцятирічний досвід горолаження з пластунами з Пластової Станиці в Едмонтоні і з пластунами з цілої Канади під час крайової зустрічі в 1966 р. Очевидно, учасники трьох інших таборів матимуть теж нагоду виявити свою відвагу і фізичну заправу, перемагаючи труднощі, передбачені для учасників, відповідні для їхнього віку. Отже, всі учасники матимуть змогу виявити свою витривалість, свою зарадність, взаємодопомогу та затіснити приятельські взаємини. Вже їзда автобусами в гори, на 300 до 500 миль від місця Зустрічі, уможливить оглянути красу підгір'я Альберти і подивляти Скелясті гори з щораз то ближчої віддалі. В горах матимуть нагоду приглянутись до диких гірських тварин і цікавої ростні, ось, хоч би чудових квітів, що ростуть на деревах. Правдиве диво природи.

Останні два дні: четвер, 17 серпня, і п'ятниця, 18 серпня, передбачені на спільне закінчення Зустрічі в горах. Отже, „пусти мене, мамо, до табору'', бож „ніщо нам лихо і пригоди''. Ми вернемось до Тебе розсміяні, загартовані, осмалені і дякуватимемо батькам, нашим провідникам і організаторам за двотижневу нагоду побувати в „соняшній'' Альберті, серед милих пластунів Пластової Станиці в Едмонтоні, що радо взяла на свою спину всю муравлину працю, щоби здійснити всі задуми і пляни організаторів Міжкрайової Пластової Зустрічі та гостинного українського громадянства Едмонтону й околиць, що вітало нас серцем і душею, з простертими раменами.

НА ПОШАНУ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ризувала вперше на хвилях нюйоркської радіостанції WNYC, піяністка Фльоренц Бокаріюс - Сагайдачна в 1975 р. й тоді цілий свій радіо-концерт виключно української музики присвятила пам'яті свого чоловіка, журналіста Петра Сагайдачного. В своєму щирому захопленні творчою індивідуальністю Лева Ревуцького та в ентузіязмі популяризування його творів, пані Фльоренц Бокаріюс-Сагайдачна перша вшанувала пам'ять композитора, в п'ять тижнів після його смерти, радіо-концертом виключно його фортепіянових творів (Соната, 4 Прелюдії і Канон), що його передала станція WNYC. Звукозапис цього концерту був використаний опісля в Музичному Вечорі на пошану Ревуцького, що відбувся минулого року в Ню Йорку, заходом Літературно-Мистецького Клюбу.

За стараннямі піяністки Фльоренц Бокаріюс-Сагайдачної і мгра Романа Савицького, згадана радіовисильня передала в січні цього року вперше Другу Симфонію Ревуцького Е-дур, ставлячи її, як головний твір „Мастерворк Аувр", поруч з творами Римського-Корсакова, Лядова і Рахманінова. Було особливо зазначено, що Лев Ревуцький, видатний сучасний український композитор.

Радіємо дуже, що наші абсольвенти, бувші визначні учні УМІ, а тепер студенти коледжів і вищих музичних шкіл, популяризують також фортепіянову музику Ревуцького, вкладаючи її в концертові програми цих шкіл. До них належать: Лариса Крупа, Ірина Пелех, Марія Сохан і Олег Сохан.

Для вшанування пам'яті Лева Ревуцького в річницю його смерти, Відділ УМІ в Ірвінгтоні, Н. Дж., влаштовує в перших днях травня ц.р. Музичний Вечір його творів. Хотілося вкласти працю наших наймолодших виконавців, учнів УМІ в готуванні програми цього Вечора. На перекір всім труднощам, ці учні виконають, в міру своїх скромних можливостей, 11 вибраних фортепіянових творів композитора, в цьому: 5 Прелюдій, Пісню, Канон, Вальс, Два Етюди й Колискову.

Для збагачення програми Вечора будуть виконані звукозаписи 2-ої і 4-ої частини фортепіянового концерту Ф-дур Ревуцького в супроводі симфонічної оркестри та його кантати-поеми „Хустина" до слів Тараса Шевченка. Обидва твори виконують солісти, державний хор і симфонічна оркестра УССР, а їх платівки належать до колекції Романа Савицького, невтомного збирача цінностей української музики.

Високий рівень професійности в творах Лева Ревуцького та продуктивність його композиторського таланту говорять самі за себе й постійно збуджують бажання познайомити світ з прикладами справжнього українського музичного мистецтва. Наші музики різної ґенерації, у різних місцях свого поселення, виявляють у різний спосіб своє щире хотіння звеличати ім'я, чи вшанувати пам'ять композитора, дарма, що непрохідні кордони не дозволили мабуть нікому з них хоч раз його в житті зустріти. Саме в такий спосіб могла б щасливо здійснюватися ідея світового об'єднання українських музик, доконуватися позапросторне злиття животворчих сил в користь піднесення і росту української культури. Було б дуже корисно, коли б до цього приєднувалася уважливість нашого загалу, а принаймепше тієї частини, що цікавиться вартісною рідною музикою. Поява нових видатних композиторів, зокрема в Україні й ідейних музик-виконавців на еміграції дає нам надію сподіватися, що наша музика стане незабаром рівнорядною з музикою інших народів.

Українці Філядельфії попрощали сл. п. Оксану Ґенґало

Великим сумом оповила українців Філядельфії вістка, що в неділю, 26-го лютого 1978 р., відійшла у вічність одна з найактивніших суспільно-громадських діячок, сл. п. Оксана Ґенґало. Чисельна участь представників організованого українського життя та громадян з усіх прошарків українського суспільства Філядельфії в похоронних обрядах виявила той великий жаль з приводу смерти Оксани Ґенґало, що оповив українську громаду, й була доказом того, як українці Філядельфії глибоко її шанували.

Не зважаючи на сніговії та льодом покриті дороги, обширні приміщення похоронного заведення Насевичів не могли змістити всіх учасників Парастасу, що його відслужив парох церкви Христа Царя о. Мартин Канаван у п'ятницю, 3-го березня 1978 р. у вечірніх годинах. Як довголітню пластову діячку ще з часів її студій у Празі, перебування в Карпатській Україні, а відтак в Німеччині й Америці, прощали Оксану Ґенґало зодягнену в останню дорогу в пластову уніформу, зокрема пластуни похиленими прапорами й піснею „Ніч вже йде..." Поруч пластунів в уніформах, почесну стійку виконували також представниці Українського Золотого Хреста й зокрема молоді з таборів УЗХ на Оселі О. Ольжича в Лігайтоні та Відділу ОДВУ з прапорами.

Проф. д-р Наталія Пазуняк, заступниця президентки СФУЖО, прощала довголітню членку Управи СФУЖО й УЗХ від зорганізованого українського жіноцтва вільного світу та від Головної Управи УЗХ. Д-р Олександер Білик, екзекутивний віцепрезидент ЗУАДК, прощав незаступиму секретарку цієї відомої харитативної інституції, в якій сл. п. О. Ґенґало працювала з посвятою понад 25 років. Голова Центральної Управи ОДВУ, проф. д-р Богдан Гнатюк, прощав Оксану Ґенґало в останню дорогу від ОДВУ і Братніх Організацій, ІСНО та Проводу Українських Націоналістів, бо ідеологічно сл. п. О. Ґенґало належала все своє життя до цього Руху. Голова 20-го Відділу Союзу Українок Америки ім. Олени Теліги, пані Марія Галій, прощала основоположницю відділу від усіх членок. Редакторка Ірена Пеленська прибула на похорон з Детройту, щоб попрощати довголітню і відданy діячку СКВОР-у та активну членку редакційної колеґії журналу „Українка в світі". Голова Осередку Праці Пластунів Сеньйорів інж. Мирон Ганушевський, виряджав прикладну привідницю Пласту зворушливою промовою „на Вічну Ватру" та останнім салютом пластунів в уніформах і прапорами.

Заупокійну Службу Божу у вщерть виповненій церкві Христа Царя відправив парох о. Мирон Канаван і виголосив прощальне слово, підкреслюючи великі заслуги сл. п. Оксани Ґенґало перед українською громадою, яка працювала майже в кожній творчій ділянці суспільно-громадського життя. Хоча свідома була своєї смертельної недуги понад 18 років, вона прикладно виконувала свої християнські обов'язки й без найменших нарікань і зовнішнього вияву боролася з недугою, уповаючи на Волю Божу. Радісним моментом у цих похоронних обрядах було те, що учасники Св. Літурґії майже поголовно приступили до Св. Причастя. Пластуни сеньйори, д-р Микола Ценко, Володимир Кавка, Володимир Мельник і інж. Мирон Ганушевський з прапорами, як також пані Кавка, Белендюк і Куделя з прапором Українського Золотого Хреста та сестри Михайлюківни від Молоді Таборів УЗХ творили почесну стійку над домовиною в церкві.

Біля 75 авт творили похоронну каравану, що відпроваджувала домовину з тлінними останками Оксани Ґенґало з церкви на цвинтар у Факс Чейз. На зміну, субота 5-го березня 1978 р., мала чудову погоду. Ясне сонце, свіжий сніжок на цвинтарі, бистрий вітер супроводжали також Покійну в засвіти. Після коротких похоронних відправ і запечатання гробу о. Мартином Канаваном, над відкритою могилою прощали сл.п. Оксану Ґенґало проф. д-р Петро Стерчо та Олег Лащенко. Перший прощав її від усієї зорганізованої в Відділі УККА Філядельфії української громади, яка втратила незаступиму творчу і конструктивну та багатосторонню суспільно-громадську діячку. Понад 250 приявних на цвинтарі в цей зимовий день дали доказ того, яку велику втрату понесла українська громада. Д-р Стерчо прощав Покійну також від к. директора Державної Торговельної Академії в Мукачеві, Сваляві й Братиславі — проф. Августина Штефана, який, з огляду на свій вік і недугу не міг сам взяти участь у похоронах, а зокрема від колишніх студентів цієї Академії, в якій сл. п. Оксана Ґенґало викладала, а прощаючий був студентом. Прощав від усіх, що розсіяні на всіх континентах світу, й тих, що залишилися на Рідних Землях і згадуючи тих, що в боротьбі за зреалізування ідеалів, якими жила сл. п. О. Ґенґало, віддали своє життя передчасно в лютому 1943 р. в Бабиному Ярі, в українському націоналістичному підпіллі, що його розгромлювали в однаковій мірі ґімецькі гестапівці й московські кагебісти. Там, у засвітах вона знову з'єднається і з полеглими в березні 1939 р. карпатськими січовиками, уніформу яких сл. п. О. Ґенґало з такою гордістю носила.

Олег Лащенко прощав свою товаришку з празького періоду від празької групи українських націоналістів, що гуртувалися зокрема навколо Олега Ольжича в Культурно-Освітній Референтурі ПУН. Багато колишніх пражаків висловлюють жаль, що сніговії в їх віддалених містах Америки й Канади не дали їм змоги прибути літаками на похорони.

Учасники похорону повернули на тризну до церковної залі церкви Христа Царя, на чолі з о. Мартином Канаваном. В імені опечаленого мужа, Петра Ґенґала, тризну підготовив спеціяльний комітет, що його очолював д-р Микола Ценко, заступник голови Відділу УККА, активний пластун-сеньйор і відомий громадський діяч. Ті, що найбільше трудилися не бажали виявляти своєї ідентичности, але слід підкреслити, що цим шляхетним ділом займалися Пласт, 20-ий Відділ СУА й Марійська Дружина при церкві Христа Царя.

Тризну, що в ній взяло участь біля 300 осіб, розпочав молитвою о. Мартин Канаван, а провадив нею д-р Микола Ценко, який і накреслив життєвий шлях сл. п. Оксани Ґенґало й назвав основні ділянки діяльности Покійної. Народжена в Кракові, на еміграції, виростала в Опаві в чеській сілезіції, студіювала в празьких університетах, де була активна в студентських організаціях і підпіллю ОУН. Осягнувши диплом магістра філософії, в 1937 р. була іменована викладачем української та німецької мов Державної Торговельної Академії в Мукачеві. В 1938—1939 рр. пережила події будівництва й упадку Карпато-Української держави, після чого опинилася на еміграції в Братиславі, а відтак у Празі, Німеччині і приїхала з чоловіком Петром до Філядельфії, де включилася в роботу від організування Світлички УЗХ до вистав мистецтва, від очолювання Відділу УЗХ до членства в Раді Директорів УККА, секретарювання в ЗУАДК, виголошування доповідей з української обрядовости, співредагування жіночого журналу і т. п.

Під час обильної тризни ділилися споминами про сл. п. О. Ґенґало президентка СФУЖО, інж. Лідія Бурачинська, яка наголосила також діяльність Покійної як голови Комітету Утривалення Пам'яті Анни Ярославни (КУПАЯ), пані Марія Касіян від Світлички УЗХ, Микола Ящук від Оселі ім. О. Ольжича, а також Ярослав Климовський та інж. Лев Яцкевич від приятелів. Чи не найбільш зворушливим було слово панни Уляни Михайлюківни, яка говорила в імені сотень української молоді Таборів УЗХ на Оселі ім. О. Ольжича, що ними сл. п. О. Ґенґало керувала понад 20 років.

Опечалений вдівець Петро Ґенґало, в імені присутньої сестри та брата, які приїхали на похорони з Монтреалю, та дальшої родини, і у власному імені дякував усім учасникам молитов за спокій душі Покійної, за вислови співчуття та прощальні слова. Він дякував зокрема всім тим, які причинилися до влаштування тризни, хоч імена їх навіть йому не були відомі.

Артистка львівських сцен, Евдокія Дичко-Блавацька, присвятила окрему програму св. п. Оксані Ґенґало на керованій нею Радіопрограмі ім. Володимира Блавацького в суботу, 5-го березня 1978, щоб підкреслити, що за покійною Оксаною Ґенґало сумує українська Філядельфія.

П. Надтисянський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 8-го КВІТНЯ 1978 р.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. Звичайні місячні збори Т—ва ім. І. Франка 266 Відд., о год. 7:30 веч. в Укр. Амер. Горож. Клюбі при 3-5 Теллер вул. Є важні справи до обговорення. Проситься чл. обов'язково прибути. — В. Ільницький, заст. гол., М. Кривулич, касс., В. Варшона, рек. сек.

ТАРЗАН, Ч. 7927. „Тармангані"

Ой! Ця їзда на спині слона гірша ніж переплив через Атлантійський океан під час бурі!

Надіюся, що не будете аж такі хворі, що не зможете битися з піратами!

Цього не бійся!

Я так і думав!

Раптом Нкіма закричала в мові, яку розуміє Тарзан: „Тармангані"!!!